

Vyřezávání náletových dřevin

V současné době je v běžné krajině nadbytek živin, které se sem dostávají vedle zemědělství také spadem sloučenin dusíku (průmysl, doprava). Dřevinám se proto v posledních desetiletích daří rychle obsazovat opuštěné plochy a osidlují i na místa, kde dříve neprosplávaly – mělké vysychavé půdy stepí, které dříve žádnou péči nevyžadovaly.

Neobhospodařované bezlesé lokality se mohou někdy po řadu let samovolně udržovat např. spásáním divoké zvěře, ale zamezení návratu k lesu i zde dříve či později vyžaduje zásah v podobě odstranění dřevin.

K vyřezávání se přistupuje především na počátku zahájení soustavné péče – např. vyčištění od náletových dřevin před zahájením pravidelné seče. Mladé dřeviny jsou také likvidovány při průběžné údržbě lokalit, které jinak není potřeba příliš obhospodařovat (např. vyřezání smrků či vrb v rašelinných biotopech a na prameništích jednou za 5 let). Náletové dřeviny jsou dřeviny, jejichž semena byla na lokalitu zanesena (vzduch, ptáci). Obvykle se jedná o tzv. pionýrské dřeviny, které se snadno šíří a bývají prvními dřevinami na opuštěných plochách – bříza, osika, jeřáb ptačí, na vlhkých místech olše a vrby. Semena pionýrských dřevin mají dobrou klíčivost, dřeviny rychle rostou a obvykle jsou krátkověké. Lokality jsou často ohrožovány také keři – trnka, svída, růže aj.

Z pohledu ochrany přírody (poškození vegetace, hnízdění ptáků) je optimální kácet mimo vegetační sezónu (cca konec října až začátek března). Z hlediska účinku na listnaté dřeviny je lépe kácet na konci vegetace před začátkem stahování zásobních látek do kořenů (srpen, začátek září).

Odstraňování pařezů je z ochrannářského hlediska vhodnější v létě, kdy nedojde k ohrožení obojživelníků a plazů, kteří se často přes zimu v kořenech ukrývají. Po vyřezání je nezbytné likvidovat po určitou dobu výmladky dřevin (obvykle křovinořezem). Pokud by mělo být vyřezání dobře zmlazujících dřevin (např. vrb na vlhkých loukách) jen jednorázové bez zavedení následné péče, je vhodnější zásah vůbec neprovádět, neboť může vyvolat výrazně rychlejší rozrůstání dřevin.

Při kácení je potřeba dávat pozor na vzácné dřeviny (např. jalovec obecný). Je žádoucí zvážit ponechání některých dřevin (hnízdění ptáků...). V dnešní době je však obvykle opačný problém, a sice rychlé zarůstání cenných nelesních ploch.

AOPK - odstraňování dřevin a sukcese:

<https://www.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/projekty-aopk-cr/obnova-nelesnich-biotopu/life-stepi-lounskeho-stredohori/projektove-aktivita/odkrovinovani/>

Český rozhlas Plzeň – pionýrské dřeviny:

<https://plzen.rozhlas.cz/rychle-se-siri-a-roste-prakticky-kdekoli-rec-je-o-tzv-pionyrske-drevine-8400296>